

สุชีรา กุลวัฒนสุวรรณ 2552: การประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์เพื่อปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดินพระราชทานเพื่อการเกษตร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร) สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร
โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมา จิตต์สงวน, Ph.D. 149 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการผลิตทางการเกษตร และกำหนด
แนวทางการใช้ทรัพยากรที่ดินที่มีเหตุผลในการปรับเปลี่ยน เพื่อให้เกิดระบบการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ
เหมาะสมกับสมรรถนะของทรัพยากรที่ดิน และสภาพแวดล้อมของฟาร์ม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการ
สัมภาษณ์เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินพระราชทานเพื่อการเกษตร อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 104
ราย โดยแบ่งรูปแบบการผลิตออกเป็น 6 รูปแบบตามรายได้หลักในไร่นาของเกษตรกร ได้แก่ การปลูกข้าว
ถั่วฝักยาว ข้าวโพดหวาน ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และการเลี้ยงปลา ซึ่งเป็นข้อมูลในปีการเพาะปลูก 2548/49 โดย
ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ คือ การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนและงบประมาณบางส่วน

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการผลิตทางการเกษตรทางการเงิน ซึ่งจะนำปัจจัยที่เป็นเงินสดมาทำการ
วิเคราะห์เท่านั้น พบว่า เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตแล้วได้ผลตอบแทนสุทธิสูงขึ้น คือ เกษตรกรที่
ปลูกข้าว นั่นคือ สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตไปเลี้ยงปลาได้ และยังคงความคุ้มค่าจากการปรับเปลี่ยน
ในทำนองเดียวกันกับเกษตรกรที่ปลูกถั่วฝักยาว ข้าวโพดหวาน และถั่วเขียว ที่สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบ
การผลิตไปเป็นการเลี้ยงปลา หรือปลูกข้าวได้นั่นเอง ซึ่งเป็นผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์งบประมาณบางส่วน
หลังทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตแล้วได้ผลตอบแทนสุทธิเป็นบวกนั่นเอง ส่วนทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่ง
จะนำทั้งปัจจัยที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสดมาทำการวิเคราะห์นั้น พบว่า เกษตรกรที่ปลูกข้าว ถั่วฝักยาว และ
ข้าวโพดหวาน สามารถทำการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตได้ ทั้งนี้ เกษตรกรยังต้องคำนึงถึงข้อจำกัดทางด้าน
สภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความรู้ความสามารถ และความต้องการของตลาดก่อนทำการตัดสินใจ
ใดๆ อีกด้วย นอกจากผลการศึกษาที่แนะนำไปแล้วนั้น เกษตรกรบนที่ดินพระราชทานเพื่อการเกษตรยังควร
ระวังในเรื่องการวางแผนการผลิต โดยต้องกระทำภายใต้กรอบของความรู้และคุณธรรมที่ดีประจำใจ
ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ประกอบไปด้วย ความมีเหตุมีผล พอดีพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
หากเกษตรกรยึดหลักทั้ง 3 ประการนี้ในการปฏิบัติตนและการทำเกษตรกรรมแล้วนั้นจะทำให้เกษตรกรมี
ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวคิดทฤษฎีใหม่ยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง
ที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่เกษตรขนาดเล็ก อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการผลิตทางการเกษตรบนที่ดิน
พระราชทานสืบต่อไป